

УДК: 811.111 : 81'373.231

ЄНІКЄЄВА С. М.

ЄНІКЄЄВ Д. С.

(Запорізький національний університет)

АНГЛОМОВНЕ ФРАЗОТВОРЕННЯ, ПОВ'ЯЗАНЕ З ДІЯЛЬНІСТЮ ДОНАЛЬДА ТРАМПА: ЛІНГВІСТИЧНИЙ І СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ АСПЕКТИ

Статтю присвячено виявленню екстралінгвальних та внутрішньомовних чинників творення нових фразеологізмів, пов'язаних з особистістю та діяльністю Дональда Трампа, в американському варіанті англійської мови. У результаті структурно-семантичного аналізу нових фразових номінацій, виявлено механізми їхнього творення, окреслено соціокультурні параметри формування нових фразових інновацій.

Ключові слова: спосіб фразотворення, фразотворення за аналогією, фразова інновація.

Еникеева С. М., Еникеев Д. С. Создание фраз, связанных с деятельностью Дональда Трампа, в современном английском языке: лингвистический и социокультурный аспекты Стаття посвящена определению экстралингвистических и внутриязыковых факторов создания новых фразеологизмов, связанных с личностью и деятельностью Дональда Трампа, в американском варианте английского языка. В результате структурно-семантического анализа новых фразовых номинаций выявлены механизмы их создания, определены социокультурные параметры формирования новых фразовых инноваций.

Ключевые слова: способ создания фраз, создание фраз по аналогии, фразовая инновация.

Yenikeyeva S. M., Yenikeev D. S. English Phrases Nominating Donald Trump's Activity: Linguistic and Socio-cultural Aspects. The article is devoted to the identification of extra- and intralinguistic factors of new phrases creation in Modern American English. It is stated that Donald Trump's pre-election activity and first steps of presidency caused creation of new phrases associated with him. On the basis of etymological analysis of relevant phrasal units the sociocultural parameters of new phrase innovations were determined. As a result of structural and semantic analysis of new phrasal nominations, the mechanisms of their creation were identified. The basic mechanisms of the new phrases formation are: 1) modification of a standard English phrase by substituting of one of its components; 2) creation of new phrases by analogy with standard ones; 3) phraseologizing of free word-combinations.

Keywords: way of creating phrases, creating phrases by analogy, phrase innovation.

Зміни, які відбуваються у суспільному житті, економіці, політиці та інших сферах діяльності американців, впливають і на їхню мову, передусім спричиняючи інноваційні процеси у її лексичній та фразеологічній системах. Президентські вибори, які відбулися у США у 2016 році, та перший рік президентства Д. Трампа стали новим етапом в американській та світовій історії. Неординарність цих подій в історії держави зумовлена зокрема тим, що президентом країни став не політик у традиційному розумінні, а відомий бізнесмен та популярна медійна особистість. Неочікувано для більшості політичної еліти США країну очолила людина, яка здобула собі славу своїми неординарним, часто ексцентричними вчинкам та рішеннями у житті та бізнесі, медійна особа, яка не сприймалася серйозно та часто ставала об'єктом критики й жартів.

Період передвиборчих перегонів та перший рік після обрання Д. Трампа президентом відзначилися появою численних лексичних і фразеологічних інновацій в англійській мові, насамперед, у її американському варіанті. **Об'єктом** нашої розвідки стали фразові одиниці, створення яких пов'язане з особистістю Дональда Трампа та його діяльністю у зазначений період. **Предметом** дослідження стали соціокультурні чинники формування нових фразових одиниць та мовні механізми їх творення.

Актуальність дослідження зумовлена, насамперед, новизною матеріалу, залученого до кола наукового аналізу, а також необхідністю виявлення соціолінгвальних чинників формування нових фразових номінацій та висвітлення механізмів фразотворення в сучасному американському варіанті англійської мови.

Матеріалом розвідки слугував корпус сталих словосполучень, дібраний шляхом суцільної вибірки з електронних лексикографічних джерел [UD], текстів електронних та друкованих засобів масової інформації.

Слід зазначити, що роль особистості Дональда Трампа у формування нових мовних одиниць вже висвітлювалась у наукових працях. Так, наприклад, науковці аналізували алюзивні можливості власного імені Donald Trump, виявляли лінгвокогнітивні та функціональні параметри вторинних номінацій, створених на його базі [Єнікєєва, Ісмаїлова 2014, с. 79-84], досліджували шляхи і способи творення лексичних інновацій на базі вищезазначеного антропоніма [Єнікєєва, Єнікєєв 2017, с. 66-70]. Ми у цьому дослідженні сконцентруємо увагу насамперед на механізмах утворення англомовних фразових інновацій на основі зазначеного антропоніма.

Так, коли Д. Трамп тільки збирався балотуватись на пост президента США, з'явився вираз *to Trump the nation*. Ця фраза означає «балотуватися у президенти». Цікаво, що цей вираз також використовувався пресою у контексті, який стосувався передвиборчих перегонів Гілари Клінтон: *Hillary Clinton is trumping the nation!*

Після перемоги на виборах Д. Трампа з'явився вираз *Trumpian victory*, створений за аналогією до словосполучення *Pyrrhic victory* - Піррова перемога. Нове словосполучення позначає перемогу, яка приречена бути короткочасною через недоброчесність та некомпетентність переможця.

Після того, як Д. Трамп очолив США, у пресі з'явився вираз *The Trump era*. Він позначає нову епоху в історії США, яка розпочалась з приходом до влади Д. Трампа, та виражає очікування американців щодо відмінностей у стилі його керування державою порівняно з попередніми лідерами країни.

Як відомо, після заступання на пост президент отримує сто днів для того, щоб зробити перші кроки на цій відповідальній посаді. Перші сто днів Д. Трампа на посту президента США отримали назву *Trump Honeymoon*. Це період, коли прибічники Д. Трампа сповнені радості через те, що їхній кандидат здобув перемогу.

Гаслом передвиборчої президентської компанії та діяльності Д. Трампа на посту президента США стало *Make America Great again*. Це гасло не є новим. Уперше його використав у своїй передвиборчій президентській кампанії Рональд Рейган у 1980 році. Тоді це гасло звучало так: *Let's make America great*. Під час передвиборчої кампанії Дональда Трампа це гасло отримало нове життя та стало його своєрідною «візитівкою».

Важливо відзначити, що це модифіковане гасло стало зразком для фразотворення за аналогією. Так, наприклад, у своєму зверненні до Дональда Трампа з приводу рішення про вихід США з паризької угоди про клімат президент Франції Емануель Макрон закликав: *Make our planet great again*. Цим гаслом він намагався спонукати Д. Трампа не виходити з паризької угоди про клімат та не робити шкоди навколишньому середовищу.

Нещодавно Д. Трамп розпочав нову програму під назвою DACA, яка стосується емігрантів та їх подальшого перебування у США. В американській пресі з'явився іронічний вираз: *Make DACA great again*, який поєднав назву непопулярної серед американців програми з передвиборчим гаслом президента шляхом заміни одного з компонентів сталого словосполучення.

Відверта війна мас-медіа проти Д. Трампа та непопулярність його реформ збільшили кількість тих американців, що розчарувалися у новому президенті. Вислів *Make America hate again* характеризує ставлення американського суспільства до діяльності Д. Трампа на посаді президента. Модифікація вихідного фразеологізму відбулася через заміну його конституента-прикметника на співзвучне дієслово. Після того, як Дональд Трамп зробив помилку в своєму твіті та замість слова *coverage* написав слово *covfefe* з'явилося гасло *Make America covfefe again*.

До речі, Дональд Трамп відрізняється від інших президентів тим, що він дуже активно веде свою сторінку у Твіттері. Кожна подія в світі або його рішення як президента США

одразу знаходять відбиття у його твіті у вигляді певного інформаційного повідомлення або коментарю. Через це в англійській мові з'явилась така номінативна фраза як *Modern Day Presidential*. Цей вираз означає президента, який нещодавно заступив до виконання своїх обов'язків та має схильність до сердитих та пихатих висловлювань у своїх твітах.

Захопленість Д. Трампа Твітером, з якого американці дізнаються про рішення президента раніше за їхнє офіційне оголошення, стала не лише предметом глузувань, але й призвичаїла багатьох до «нового джерела інформації». За аналогією до фразової номінації *Dow Jones Index*, що позначає фондовий індекс, був створений вираз *Trump Index*, яким позначають щоденний цифровий показник, який обраховується, спираючись на кількість ретвітів президентського твіту і повторно розміщених публікацій Facebook про його політику та нові виконавчі накази.

Частина американців не схвалювала обрання Д. Трампа президентом США. У зв'язку з таким сприйняттям виникло словосполучення *Trump Hysteria*, що означає нове психічне захворювання, викликане страхом за власну країну, якою керує хвора, слабка, непрацездатна, стара людина.

Як бізнесмен та медійна особистість Д. Трамп став відомим завдяки своїй ексцентричній поведінці. Після обрання президентом США він не став зраджувати своїм звичкам і привніс у політику усе, завдяки чому став відомим. Через це з'явився такий вираз як *Trumpist Politics*. Це словосполучення позначає безглузду та популістську політику, що не має жодного сенсу; це політика людини, яка є відкритим або таємним сексистом та расистом, яка заперечує глобальні кліматичні зміни та впевнена, що Китай робить усе задля падіння Заходу, та, нарешті, виявляється не дуже розумною та фальшивою.

Д. Трамп – це особистість, яка стала відомою завдяки своїм несподіваним та нестандартним вчинкам. Так, наприклад, під час своєї першої зустрічі з прем'єр-міністром Японії Кобо Абе, Дональд Трамп забув про час протокольного рукостискання та тримав руку свого колеги значно довше відведеного часу. Після цього випадку в англійській мові з'явився вираз *Trump Shake*. Надмірна присутність Д. Трампа на телебаченні та у засобах масової інформації спричинила у Сполучених Штатах рух за «звільнення» медійного простору від його присутності, за створення так званої *Trump Free Zone*. За аналогією до передвиборчого гасла Д. Трампа з'явився вислів *Make Friday, April 8 a Trump Free Zone*. Цей вираз закликає зробити восьме квітня днем, коли у ЗМІ не буде згадуватись Д. Трамп.

Нещодавно запропонована Д. Трампом програма DACA, яка стосується іммігрантів, викликала велике обурення у США. Мер Чикаго, Емануель Рам оголосив, що не погоджується з цим рішенням та оголошує школи Чикаго *Trump free zone*. За рішенням мера Чикаго на місцеві школи не розповсюджується закон стосовно іммігрантів. Це означає, що діти-іммігранти можуть спокійно їх відвідувати та не боятися переслідувань. Можна зробити висновок, що вираз *Trump free zone* означає не тільки свободу у медійному просторі від особи Дональда Трампа, але й територію, на якій не діють суперечливі закони, прийняті ним.

Окрему увагу слід приділити фразовим номінаціям, які характеризують зовнішність, стиль та поведінку Д. Трампа. Його зачіска, краватка, манера говорити та інші особливості стали об'єктами для створення багатьох неологізмів. Так, наприклад, нещодавно з'явилась і стала популярною гра *Trump Yourself*. За допомогою спеціального додатку на телефоні можна підставити до своєї фотографії зачіску як у Д. Трампа. У рекламі цього додатку використовується вираз *Trump Your Friends*, яка означає, що за допомогою цього додатку ви можете підставити зачіску Д. Трампа до фото своїх друзів.

Серед прізвиськ Д. Трампа, які характеризують його зовнішність, є чимало фразових одиниць. Наприклад, *Agent Orange* – прізвисько, яке, з одного боку, вказує на пігментацію шкіри Д. Трампа, а з іншого – натякає на його расистську політику. Це прізвисько утворилося у результаті метафоричного перенесення назви гербіцида дефоліана *Agent Orange*, який вироблявся компанією «Монсанто» і використовувався збройними силами США у якості хімічної зброї для знищення в'єтнамського народу.

У прізвиськах Д. Трампа також присутні алюзії на диктаторів минулих часів, наприклад, *Orange Caligula*, *Hair Fürher*, *Mango Mussolini*, *Orange Mussolini*, які відбивають його прагнення до авторитарного стилю керівництва державою.

Таким чином, політична діяльність нового президента США Дональда Трампа стала важливим соціолінгвальним чинником, що спричинила появу нових фразових одиниць в американському варіанті англійської мови. Основними механізмами формування нових фраз стали: 1) заміна одного з компонентів у складі вже існуючого сталого виразу; 2) утворення нових фраз за аналогією до існуючих; 3) фразеологізація вільних словосполучень.

Література

Єнкєєва С. М., Ісмаїлова Е. А. Алюзивні антропоніми в англомовному публіцистичному дискурсі: лінгвокогнітивний і прагмастилістичний аспекти: Монографія / Єнкєєва С. М., Е. А. Ісмаїлова. – Запоріжжя : «Просвіта», 2014. – 207 с.

Єнкєєва С. М. Антропонім DONALD TRUMP як основа для створення лексичних інновацій в сучасній англійській мові / С. М. Єнкєєва, Д. С. Єнкєєв // Нова філологія. Збірник наукових праць. – Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2017. – № 70. – С. 66-70.

UD: The Urban Dictionary [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.urbandictionary.com/define.php?term>
(Матеріал надійшов до редакції 13.10.17)

УДК: 811.111:81'37

ЄРМАКОВА Н. М.

(Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія)

МОНОРЕФЕРЕНТНІСТЬ ШИРОКОЗНАЧНИХ ЛЕКСЕМ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

У статті проаналізовано особливості референтного компоненту семантики широкозначних одиниць (еврисем) англійської мови. Запропоновано власну класифікацію широкозначних іменників англійської мови, що базується на виокремленні типів референтів, які може позначати еврисемічна лексема. Відповідно виокремлено *три ступені референтної віднесеності еврисемічних одиниць – високий, середній, низький*. Виходячи з цього, досліджувані одиниці можуть мати ознаки *мульти-, полі- та монореферентності*. У поданій статті детально розглянуто низький ступінь референтної віднесеності субстантивних широкозначних лексем (монореферентних еврисем) англійської мови.

Ключові слова: еврисема, референт, мультиреферентність, поліреферентність, монореферентність, фразеологізм, широкозначність

Єрмакова Н. Н. Монореферентность широкозначных лексем английского языка. В статье проанализирована особенность референтного компонента семантики широкозначных единиц (эврисем) английского языка. Предложена собственная классификация широкозначных существительных английского языка, которая базируется на выделении типов референтов, которые может означать эврисемичная лексема. Соответственно выделено *три степени референтной отнесенности эврисемичных единиц – высокая, средняя, низкая*. Исходя из этого, исследуемые единицы могут иметь признаки *мульти-, поли- и монореферентности*. В данной статье детально рассмотрена низкая степень референтной относительности субстантивных широкозначных единиц (монореферентных эврисем) английского языка.

Ключевые слова: эврисема, референт, мультиреферентность, полиреферентность, монореферентность, фразеологизм, широкозначность.

Yermakova N. M. Monoreference of English Lexemes of Wide Semantics. The article under consideration is aimed to analyze the referential component peculiarity of the semantics of English lexemes with wide meaning (euryseses). As to extensional relationships, linguists note the heterogeneous character of the respective language units and appropriately they represent the classifications of substantive euryseses. The latter were based on different types of the wide meaning of lingual signs. It is revealed that most of euryseses can express *generalized generic or generalized categorical meaning*. Special focus was given to the fact that mentally singled out certain entity of real characteristics of subjects in context of the abstraction from concrete things are to be taken into consideration.

Correspondently we offer our own classification of English nouns of wide semantics based on singling out the types of referents that a eurysesic unit can signify. As to the referential features of a language unit, under the latter we mean a concrete subject, to be corresponded with the linguistic unit in the process of its contextual use. Such unit is to be taken in all complexity of its lingual and speech features. On this basis the euryseses have different degrees of referential correlation (*high, average, low*) which are distinguished on the basis of referential types. Notably words of wide meaning can acquire the traits of *mono-, poly- and multireference*.

We have detailed the low degree of referential correlation of substantive lexemes with wide meaning (monoreferential euryseses), moreover, we have emphasized their derivative capability to create phraseological units. The ability of the mentioned lexemes to reserve the monoreference in the structure of phraseological units is exposed, furthermore, the types of referents of these idioms are defined.

Key words: euryseses, referent, multireference, polyreference, monoreference, phraseologism, wide meaning